

7.19 З. Мла
29.10.14
[Signature]

Хр. Георгиев
30.10.14
[Signature]

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯ
«МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ»
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
88-00-234	29-10-2014

ДОКЛАД

от Магдалена Лазарова – член на Висшия съдебен съвети председател на Комисия „Публична комуникация” , Александра Бръзицова- старши експерт в Дирекция „Международна дейност” в АВСС, Елена Бангиева– експерт-връзки с обществеността в Окръжен съд- Варна и Апелативен съд- Варна и Лора Генадиева –експерт-връзки с обществеността в Апелативен специализиран наказателен съд

относно участие във Втората европейска конференция „Съдилищата и комуникациите”

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА,

В периода 16-17.10.2014г взехме участие, като представители от българска страна във Втората европейска конференция „Съдилищата и комуникациите” , организирана от Националния офис на съдебната власт- Унгария, която се проведе в Будапеща. Темата на конференцията беше „Образът на съдебната система”.

Програмата на конференцията бе разделена на четири части и включваше презентации и дискусии по следните теми:

I. Международна правна рамка на съдилищата за взаимодействие и комуникация с представителите на медиите.

В рамките на този панел презентации по темата изнесоха - г-н Алварез - директор на отдел „Медии и Информация“ към Съда на Европейския съюз, Люксембург; г-жа Корте – председател на съда в Квебек, Канада; г-н Прибула – директор на департамента в Университета в гр. Деберцен, съдия в Апелативен районен съд – Деберцен.

Първият лектор г-н Алварез представи информационния и комуникационен модел на Съда на Европейския съд. Делата в съда се гледат при открити врати. Журналистите, желаещи да присъстват на дело е необходимо да се запознаят с т.н. „гайд за журналисти“¹, в който са посочени основни стъпки за получаване на акредитация за присъствие/отразяване на съдебно дело, правила за извършване на аудио или видео запис, фотографиране. В рамките на съдебната зала не е позволено използването на мобилни телефони, преносими компютри или други електронни устройства. Спазването на реда се съблюдава не само от представителите на прес-офиса, но и от самите журналисти, провокирани от информационната конкуренция и необходимостта „да отразиш новината първи“.

Дейността по предоставяне на информация относно приключили дела в съда не е регламентирана и е въпрос на преценка на екипа в отдела дали и каква информация да бъде предоставена. Изборът се ръководи от т.нар. „обществена значимост на делото“² (например – колко хоро биха били засегнати от конкретното решение на Съд на Европейския съюз), както на европейско, така и на международно ниво.

Основни комуникационни канали, чрез които се предоставят информация са електронната страница на съда, акаунт в Twitter и електронна поща, базирана на RSS – система (Rich Site Summary). Прессъобщенията се публикуват до 5 минути след произнасяне на решението, а по-късно същия ден решението се публикува на страницата на съда.

В презентацията си г-жа Корте представи кратко основните характеристики на канадската правна система, нейната йерархична структура и начинът ѝ на управление, информационен и комуникационен модел на съда в Квебек. Моделът има изключително консервативен характер. Информация се предоставя за насрочени съдебни заседания,

¹ http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7054/

² Съдът на Европейския съд се занимава с дела от европейски и международен характер, засягащи интересите на Европейската общност, ето защо организацията на работа по „обществено значими дела“ би следвало да бъде възприемана с оглед на политическата, социалната и икономическата обстановка в тази общност. Трудно организацията на работа на прес-службата би могла да бъде имплементирана към националните съдилища, но е възможно да бъдат заети добри практики и решения в комуникацията с представителите на медиите и публичността, като цяло.

годишни отчетни доклади и др. Няма практика да се публикуват прессъобщения. Канадските съдии „говорят чрез своите актове“. Съдът не определя „обществено-значимите дела“, той се ръководи от принципа „когато възникне обществен интерес“ и в случаите, когато представители на медиите проявят интерес по дадено дело, председателят на съда е този, в чиято компетенция влиза отговорността да предостави информация. Въпреки това, в рамките на съдебната палата е създадена организация на пространствата, където са поставени знаци, позволяващи провеждане на интервюта, филмиране, фотографиране, ако и когато се налага да бъдат проведени прес-брифинги или конференции. Наличен е и „гайд-лайн за журналисти относно употребата на електронни устройства в съдебната зала“³, но председателят на съдебния състав е този, който има право последен да реши какъв ще бъде реда в съдебната зала.

Основен комуникационен канал на съда е електронната му страница. В тригодишната му стратегия (2012-2013-2014)⁴ се предвижда ревизия на съществуващата към момента комуникационна политика с оглед промените в медийната среда и средствата за комуникация и достъп до информация., като в бъдеще би могло да се мисли в посока създаване на акаунт на съда в Twitter, но споделяната информация ще е от общ характер.

II. Вътрешно-правна регулация на съдебните институции за взаимодействие и комуникация с представителите на медиите.

В рамките на този панел презентации по темата изнесоха - г-жа Яни - съдия в Централния съд в Берлин, официален говорител на Берлинския административен сенат по правосъдие и защита на потребителите; г-н Харангозо – председател на Регионалния апелативен съд в Сегед, Унгария; г-н Битскей – секретар на Конституционния съд на Унгария; г-н Фрееман – изпълнителен директор на Media Law Resource Center, New York, U.S.A. Този панел бе с практическа насоченост, като бяха посочени примери свързани с разрешаване на кризисни ситуации по дела в Германия.

Г-н Битскей представи накратко основните характеристики на унгарската правна система, нейната йерархична структура и начинът ѝ на управление. Наред с това разгърна презентацията си върху модела за комуникация и информация на съдебната система с представителите на медиите.

³ http://www.tribunaux.qc.ca/mjq_en/c-quebec/Communiqués/Guidelines_TechnologicalDevices_CourtRooms.pdf

⁴ http://www.tribunaux.qc.ca/mjq_en/c-quebec/Communiqués/Vision_EN_Vfinale.pdf

Г-н Фрееман презентира кратко правната система на САЩ, след което се фокусира върху практически примери за това как се решават дела с политически характер в САЩ и какви са начините, по които те намират отзвук в обществото, последствията за съдиите-докладчици и съдебната система като цяло.

III. Новите тенденции в комуникационния процес на съдилищата.

В рамките на този панел презентации по темата изнесоха - г-н Хак – доцент, началник на департамента на Лоранд-Етовоския университет, Унгария и г-жа Анна Ксорба – Заместник-координатор на Мрежата на съдебните съветници по правото на Европейския съюз.

Първият лектор представи статистика по възрастови групи, която показва как за последните 20 години новите средства и начини за комуникация и информация⁵ навлизат в ежедневието на хората. Въпрос на преценка е доколко една консервативна система, каквато е правната, би могла да допусне в работата си използването им. Посечени бяха две перспективи, през които да разбирате новите тенденции в съдебната комуникация. От една страна в комуникационния процес съществуват взаимоотношения по оста „съд - медии“, от друга „съд - политика“, но границите се размиват. Все по-често, когато съдът се занимава с дела, които преимуществено са в компетенциите на политиката и нейните представители и институции, те биват отразявани не само от медиите, но и от представители на различни съсловия, посредством различните социални мрежи, блогове и т.н.. Дадени бяха няколко примера на съдебни дела с политически и социален аспект, по които съдът се е произнесъл, а реално проблемите са могли да бъдат разрешени и без намесата му. Като резултат, преплитането на полетата реално се отразява на имиджа на съда и предизвиква формиране на различни обществени нагласи сред отделните социални групи. Принципът е - ако решението на съда не срещне обществените очаквания, то доверието в системата спада и обратното.

Г-н Хак бе на мнение, че употребата на новите технологични възможности в комуникационния процес има своите предимства и недостатъци, но като цяло ако се използват разумно, то те биха позволили съдебната система да отстоява ролята и предназначението си в

⁵ Tabloids vs. Mainstream media, Electronic media vs. print media, Social media, Blogs and micro blogs, Content communities, Social networks, Game worlds and Social life.

обществения живот по-добре. Към предимствата спада възможността за повече прозрачност в решенията на съда, като по този начин се провежда социално образование, но наред с това би могло да се покажат и някои от слабостите на правосъдната система, в следствие на което публиката да се превърне в своеобразен съдник.

IV. Работилници (Workshops) по теми:

I. Международна правна рамка на съдилищата за взаимодействие и комуникация с представителите на медиите.

В резюме бяха представени моделите на всяка една от държави⁶. Повечето представители се обединиха, че взаимоотношенията между съда и представителите на медиите не бива да бъдат законово регламентирани. Въпреки това, е необходимо да бъдат създадени правила, чрез които да се посочат основните права и задължения на страните в този комуникационен процес. Създаването на правилата би следвало да бъде извършвано от страна на служителите на съответния съд и представители на медиите. Наред с това групата се обедини около мнението, че съдът не би следвало да определя „обществено-значимите дела“ и преди приключване на дадено дело, информация не би следвало да бъде предоставяна от страна на съдията-докладчик. Това е работа на говорителите или експертите „Връзки с обществеността“. Прессъобщение би следвало да бъдат пускани след приключване на делото, което да резюмира решението или да съдържа конкретни части от него.

Обсъден бе въпросът и с употребата на различни електронни устройства, достъпът до интернет и съответните социални мрежи, блогове и т.н по време на съдебни заседания. Колкото е по-развита една страна от социално-икономическа гледна точка, толкова по-рестриктивни са мерките, които се прилагат. По време на процеса не се записва с камера или диктофон, нито е възможно да се фотографира. Споделени бяха случаи, при които, за да може да бъде предотвратено записването на делото достъпът до Интернет и мобилните мрежи е забранен или заглушен, а някои са и по-крайни - електронните устройства и мобилните апарати се поставят в обособени шкафчета при влизане в съдебната палата. Т.е. колкото по-развито е едно общество, толкова по-консервативно и

⁶ Документ с моделите на всяка една от представените страни може да бъде намерен на <http://www.birosag.hu/en/conference>

рестриктивно подхожда към представителите на медиите. Това от една страна се дължи на факта, че в следствие информационната борба и принципът „да предоставиш новината първи“ често се губи обективността за вникване в постановеното решение. Посочиха се примери, че понякога дори се изопачава информацията относно делото. От друга страна бе обсъден проблемът с обективността на самите медии, които в нередки случаи са под влияние на определени социално-икономически кръгове.

Новите тенденции в комуникационния процес бяха определени като възможност да „байпасират“ журналистите. Директната комуникация на съдилищата с публиката, би могла да неутрализира посочения проблем с обективността на информацията с цел вникване в постановеното решение, но разбира се това ще е дълъг и нелек процес. Бяха посочени изключителните ползи по отношение на употребата на Twitter⁷ и възможността за предоставяне на обективна информация относно дейността на съдилищата.

II. Вътрешно-правна регулация на съдебните институции за взаимодействие и комуникация с представителите на медиите.

По време на панела се проведе широка дискусия относно необходимостта в органите на съдебната власт да съществуват длъжностите пресаташе и говорител. Бяха представени примери за добри практики от Австрия и Холандия. Освен това бяха обсъдени квалификацията и професионалните умения, които съответните специалисти следва да притежават. Особено внимание беше отделено на въпроса дали някой друг освен говорителя на съда има право да прави изявления пред медиите, като практиката в отделните страни се оказва доста различна. В част от тях право да говори пред медиите има само говорителят, в други – говорителят и председателят, в трети – говорителят, председателят и самите съдии/прокурори. Друг важен въпрос, поставен на обсъждане, беше информацията, която се публикува на интернет-страниците на съответните органи, както и необходимостта тя да се поставя и на друго място (напр. в социалните мрежи). Всички участници се обединиха около мнението, че при дела от особен обществен интерес институцията следва да изпреварва медиите, като им предоставя изчерпателна информация на един по-ранен етап. По този начин се

⁷ Трябва да се има предвид, че в Западноевропейските страни и Северна Америка преимуществено хората използват „Content communities“ платформи.

предотвратява до голяма степен погубата на невярна информация в медиите. Всички посочени по-горе въпроси бяха разглеждани през призмата на вътрешното за всяка държава законодателство.

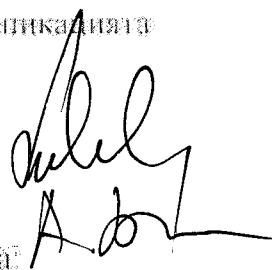
III. Новите тенденции в комуникационния процес на съдилищата

В рамките на този панел, всяка една от 15-те държави, които взеха участие в тази дискусия представиха използваните от тях канали за комуникация и дискутираха предимствата и недостатъците на новите средства, които предоставят социалните медии – предимно Facebook. Държавите, които се възползват от новите медии и новите тенденции на комуникация в социалното виртуално пространство са България, Естония, Молдова, Норвегия, Словения (YouTube), Грузия, Унгария, Черна гора, Холандия, Полша и Украйна. В посочените държави фейсбук-страници са създадени предимно във върховните съдилища. Този нов канал за комуникация се използва предимно за предоставяне на социална и потребителска информация, за програми, развивани за повишаване на доверието към съдебните институции, свързани с предоставяне на достъпна и разбираема информация на широката потребителска аудитория на социалните мрежи. Използването на социалните мрежи трябва да бъде свързано с осигуряване, както на повече правна информация за начина по който работят съдебните институции, така и за подобряване на правната грамотност на младите хора. В тази връзка новите медии могат да бъдат по-ефективни за образователните инициативи, които всяка една страна предприема, за да повиши правната култура на населението.

В края на конференцията бяха обобщени резултатите от работата на групите работни групи.

Общото становище на участниците в конференцията е за нейната изключителна полезност, предвид възможността да се обменят идеи, опит и добри практики на голям брой държави в областта на комуникацията между съдебната система и медиите.

Магдалена Лазарова:

Александра Бръзничова:

Елена Бангева:

Лора Геналнева:

29.10.2014г.